

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Кундицький О. О.

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Освіта – основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього України, яка відтворює та примножує інтелектуальний, духовний та економічний потенціал суспільства. Як наслідок, спостерігається значний її вплив на формування якісних характеристик робочої сили. Про те, як зазначено у державній національній програмі “Освіта України. XXI століття”: “Існуюча в Україні система освіти перебуває у стані, що не задовольняє вимог, поставлених перед нею в умовах розбудови української державності, культурного та духовного відродження українського народу. Це виявляється, передусім у невідповідності освіти запитам особистості, суспільним потребам та світовим досягненням людства...”. Крім цього, на думку багатьох експертів, основними недоліками цієї системи залишаються неефективність державного фінансування, корупція та обмежена автономія навчальних закладів. Ми погоджуємося з думкою тих експертів, які вважають, що основною причиною цього є економічний спад, який викликав зниження потреби в професійно-технічній освіті, що в свою чергу призвело до практично повної руйнації системи профтехучилищ і технікумів.

Назрілим завданням на сьогоднішній день є забезпечення доступності якісної освіти для всіх членів суспільства. Згідно з прогнозами ЮНЕСКО в XXI ст. цивілізованого рівня добробуту досягнуть тільки країни, в яких 40-50 % працездатного населення буде мати якісну вищу освіту. Станом на сьогоднішній день в Україні 13 % населення з повною і 16-18 % з неповною вищою освітою [1].

У ситуації що склалася ефективність державного регулювання вищої освіти пропорційна мотивації студентів і за оцінками не перевищує зараз 10 % відповідно до усередненої оцінки. Мотиваційний чинник до здобуття освіти позначається на матеріально-технічній базі навчальних закладів, а також рівні кваліфікації професорсько-викладацького складу. На нашу думку, виходом з ситуації що склалася є зміна державної моделі фінансування освіти на конкурсній основі. Дана модель мала б передбачати конкурс вишів за можливість державного фінансування та підготовку фахівців за відповідними напрямками в обсягах і на терміни необхідні для розвитку національної економіки. Умови даного конкурсу мають передбачати такі характерні блоки як якість професорсько-

викладацького складу, історію і традиції вузу, рівень міжнародного визнання.

Наступним заходом, який би підвищив ефективність державного регулювання відтворення робочої сили і став би мотиваційним чинником для студента-бюджетника мало б бути підписання угоди між ним і державою, відповідно до якої держава зобов'язується компенсувати всі витрати пов'язані з навчанням і стипендією, а також забезпечити працевлаштування випускника. В свою чергу студент, вразі якщо середній бал протягом навчання буде менший чотирьох або в разі відмови від запропонованого державою місця праці зобов'язується повернути державі всі витрачені кошти, пов'язані з його підготовкою. Запровадження вище запропонованих заходів дозволить підвищити якість та ефективність освіти в процесі відтворення робочої сили, а також дозволить на державному рівні вирішити проблему недоукомплектованості кадрами певних регіонів чи галузей.

Також, вагомий внесок у підвищення ефективності державного регулювання відтворення робочої сили мала б мати зміна моделі формування наукового осередку вузу. Замість того щоб фінансувати держтеми та розвивати “наукові колективи” і “наукові школи” держава мала б організувати проведення грантів з широким залученням приватного капіталу у тому числі і міжнародних організацій, за якими будь-які вчені, з будь-яких вузів, які об'єднанні спільною проблемою дослідження можуть приймати участь у конкурсі і таким чином одержувати фінансування для своїх досліджень. Дане вдосконалення наблизило б науку до потреб розвитку економіки і створило б умови здорової конкуренції серед науковців.

Ще одним із напрямів підвищення ефективності державного регулювання відтворення робочої сили є розширення автономії навчальних установ, що призведе до підвищення їх конкурентоздатності як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках праці. Крім цього, даний крок призведе до більш ефективного використання коштів завдяки оптимізації штату та виробничих можливостей наукового закладу.

Іншим напрямом вдосконалення ефективності державного регулювання відтворення робочої сили у сфері освіти є усунення передумов для розвитку корупції, зокрема, держава не повинна відновлювати вступні іспити до ВНЗ та розширювати число пільг, які полегшують вступ до навчальних закладів.

Ми погоджуємося з думкою про те, що привілеї в освіті повинні мати ті, хто на це заслужив, показавши успіхи і непересічність уже під час навчання в школі, незалежно від свого соціального статусу [2].

Інакше, роздаючи пільги численним соціальним категоріям, ми втратимо талановитих школярів, яким не пощастило народитися в сім'ї пільговиків і які вийдуть вчитися в Європу або Америку, де кращі університети нададуть їм гранти, розгледівши в них майбутніх учених і новаторів.

У ситуації що склалася, з метою вдосконалення ефективності державного регулювання відтворення освіти, вважаємо за належне переглянути структуру закладів вищої освіти і привести її у відповідність з потребами держави; дати чітке визначення понять “університет”, “академія”, “інститут”, “коледж”, “технікум”, “училище” та їх підрозділів – “факультет”, “відділення”, “кафедра”, “лабораторія”; розмежувати поняття “національний”, “державний”, “регіональний”, “місцевий” бо скоро всі периферійні університети стануть національними, а їх керівники – позитивними обранцями долі, оскільки в Україні відсутня практика, яка притаманна іншим країнам світу щодо існування стандарту діяльності керівників освітньої сфери; переглянути і привести у відповідність з реальною дійсністю положення про бакалаврат та магістратуру; переглянути положення про наукові ступені та вчені звання з метою приведення їх до європейських стандартів.

1. Войтенко Г. О. Проблеми і шляхи реформування вищої освіти в Україні / Г. О. Войтенко, В. П. Войтенко, Л. О. Теліс // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 3. – С. 2-11. 2. Пасічник Н. О. Виховання та економічні відносини / Н.О. Пасічник // Наукові записки КДПУ. – Серія: Педагогічні науки. Випуск XII. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка. – 1998. – С. 48-54.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТУ ВІД ЗАЛУЧЕННЯ РЕСУРСІВ ГРОМАДСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ ДО РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ, РЕГІОНАЛЬНИХ ТА МІСЦЕВИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Коваль З.О., Коваль Я.Б.

Національний університет «Львівська політехніка»

Важливою складовою успішної реалізації програм розвитку підприємництва є залучення до їх підготовки та реалізації ресурсів громадських організацій усіх рівнів. Залучення фінансових, матеріальних ресурсів, кадрового потенціалу до вказаного напрямку